

KURMANCI

21 Şubat Anadil Günü

Kürtçe ve Kürtlük benzeş kelimeler. Anadil günü Kürtlere sadece korumaya çalıştıkları dillerini hatırlatmıyor: Anadil günü kutlu olsun.

Erselan AKTAN

İstanbul - BİA Haber Merkezi

21 Şubat 2012

Coğrafi konum, kültür, din, mezhep, ırk, yer üstü ve yer altı zenginlikleri... İnsan toplulukları, milletler ve medeniyetler savaşının başlıca nedenleri. İnsanlık bazen karşısındaki aynı dine inanmıyor diye, bazen aynı kültürden, aynı renkten değil diye, bazen de kendisiyle hemfikir değil diye savaşlar, çatışmalar gördü. Dünyadaki birçok millet gibi, Kürtler de bu sebeplerden çatışmalara, savaşlara girdi. Ama bu sebeplerin dışında ve bu sebeplere bağlı olarak Kürtlerin yaşadığı savaşlara, çatışmalara, ölümlere, yerlerinden edilmeye, sürgünlere neden olan başka bir nokta daha var.

Kürtler uzun zamandan beri devletsiz kaldılar ve hayatlarını başka milletlerin egemenliği altında sürdürdüler. Bu devletlerin egemenliği altında hiçbir zaman ne dillerini kurumsal ve resmi bir şekilde kullanabildiler ne de bunu geliştirebildiler. Gelenek, göreneklerini tanıyanlar isimlerini, isimlerini tanıyanlar varlıklarını, varlıklarını tanıyanlar ise dillerini tanımıyordu. Bu şartlar altında Kürtçe tabii ki gelişme gösteremedi, ancak kaybolmadı da.

Niccolo Machiavelli, yeni/farklı milletlerle karşılaşan hükümdarlar için iki yol gösterir; ölümü ve korkuyu unutturmayacak katliamlar ya da her şeyi tümünden unutturacak bir asimilasyon. "Hükümdarlar" ikisini de denedi... Kürtlerin giydikleri elbiselerden, geleneklerine, din ve mezheplerinden dillerine kadar her şeyleri siyasi bir var olma meselesine dönüştü.

Yazılı veya yazılı olmayan kanunlarla bunların tümü yasaklandı, Kürtlük yalnızca siyasi varlığıyla değil, diliyle de baskı altına alındı.

Asimilasyonun yoğunluğu Kürt dilini yalnızca bir dil olmaktan uzaklaştırarak ona yeni anlamlar kazandırdı. Kürt diline sahip çıkmak artık yalnızca bir dile sahip çıkmak değil, günlük hayatın da korunmasını ifade ediyordu. Kürtçe isimler veya Kürtçe konuşmanın kendisi Kürtlüğün de bir ifadesiydi.

Kürtlerin yoğun yaşadığı bazı ülkeler bu “tehlike” karşısında siyasetlerini bir ölçüde değiştirdiler. Ancak yazının başında da belirtildiği gibi, isimlerini tanıyanlar varlıklarını, varlıklarını tanıyanlar dillerini tanımıyorlardı...

Yakın zaman önce Türk hükümeti tarafından Kürtçe yayın yapan bir kanal kuruldu. Başta kanalın resmi statüsü belirsizdi. Devletin kanalı yayınına kanunsuz bir şekilde yapıyordu. Bu sorun çözüldükten sonra yeni bir sorun ortaya çıktı; yıllarca Kürtçe’yi yasaklamış devlet, bu defa da Kürtçe’deki birçok kelime ve ifadeyi yasaklıyordu. (Yasaklanan Kürtçe kelimeler arasında “yasaklama” kelimesi de var.) George Orwell’ın yazdığı gibi, siyasi anlamları da olan veya siyasi dilde kullanılan kelimeler aniden “buharlaştırıldı.” Ancak Kürtçe’nin kendisinin siyasal bir anlamı vardı. Bu nedenle de düzinelerce kelime buharlaştırıldı.

Kürt dili çoğu kez oryantalist bir motif olarak da kullanıldı. Bu söylemlerde Kürtçe başlı başına bir dil olarak değil de ya Türkçe’nin bir ağzı ya da “doğulu” olarak resmedildi. Çoğu film, dizi, belgeselde Kürtçe modern olmayan bir dil, Kürtçe konuşanlar da modern olamamış kişiler olarak yansdı. Bir hükümet yetkilisi de söylemişti zaten; “Kürtçe günlük konuşma dilidir. Medeniyet dili olamaz.”

Kürtçe ve Kürtlük benzeş kelimeler. Anadil günü Kürtlere sadece korumaya çalıştıkları dillerini hatırlatmıyor artık: Anadil günü kutlu olsun.